

ŽE VRTEC PRIPRAVLJA OTROKE NA ŽIVLJENJE / Tanja Rozina / Vrtec Litija, enota Taček (Hotič)

S člankom želim opozoriti na pomen priprave otrok na življenje. Učenje za življenje naj začne potekati že v predšolskem obdobju, ko lahko otroka največ naučimo in hkrati najlažje vzgojimo, saj je takrat najbolj »elastičen«.

Ključne besede: moralni razvoj, čustveni razvoj, izkušnje, vrednote.

UVOD

Še nekaj let nazaj se je v izobraževalnih ustanovah poudarjalo predvsem intelektualno znanje. V današnjem času, ko opažamo pomanjkanje spoštovanja, strpnosti, delavne vneme, potrpežljivosti itd. v vrtec prihaja potreba priprave mladih na življenje, ki pa bi težko potekala brez pomembnega elementa: vrednot. Poleg intelektualnega znanja ponovno prihajajo v ospredje vrednote in skušajo opozoriti družbo, ki jih je v preteklosti začela zapuščati. Namreč vemo, da osvojeno intelektualno znanje ni dovolj za življenje. Otroka je potrebno tudi moralno in čustveno pripraviti.

Otrok, ki ni dovolj moralno in čustveno razvit, bo težko funkcioniral med ljudmi. V življenju mu bo težko; občutil bo krivico, ki naj bi se mu dogajala; ne bo razumel drugih, saj se ne bo mogel vživeti v njih... Takšna oseba ne bo imela razvitega spoštovanja do drugih ljudi, živali in do okolja/narave.

UČENJE ZA ŽIVLJENJE

Rugelj (2014: 14) pravi: »Poleg intelektualnega razvoja je pomemben tudi telesni, socialni in čustveni razvoj.« Marsikateri starš vključi svojega otroka v vrtec ravno zaradi socialnega in čustvenega razvoja. Svojim otrokom želijo starši omogočiti socialne stike z vrstniki in drugimi odraslimi osebami. Želijo jih čim bolj pripraviti na življenje, hkrati pa jim daje vrtec tudi možnost, da na hitrejši in lažji način pomaga otroku pri vključevanju v vsakdanje življenje in ga tako pripravi na življenje

Kot še pravi Rugelj (2014: 14), so danes za mlade težki časi, saj se morajo nenehno dokazovati in soočati z zavrnitvami. Zato poudari pomen igre, ki omogoča otroku, da si najprej sam poišče soigralce in svoje mesto med njimi, vztraja pri igri brez zunanje spodbude odraslih, se postavi zase, se nauči biti poražen in obvlada čustvene izbruhe (Rugelj 2014: 14).

Morda se res daje veliko poudarka na intelektualni razvoj, vendar pa se moramo zavedati,

da se v vrtcu daje velik poudarek tudi na čustveni in socialni razvoj. Preko iger se otroci naučijo strpnosti, spoštovanja do drugih, spletejo prijateljske vezi itd., hkrati pa različne aktivnosti vrtca (spoznavanja različnih poklicev, ljudi, vedenja v različnih ustanovah itd.) in dnevna rutina (vedenje med obroki, pomen umivanja rok itd.) pripravijo otroka na odraslo življenje.

POMEN IZKUŠNJE

Otrok se v predšolskem obdobju uči predvsem preko konkretnih izkušenj. Besedni poduk v tem obdobju ne bo toliko pomenil, kot bo otroku pomenila izkušnja. Otrokovi moralni pojmi so drugačni od moralnih pojmov odraslih. Nanašajo se na situacije, ki jih je otrok doživel in na tak način pridobil moralni pojem. Šele kasneje, ko doživi več različnih situacij in tako pridobi izkušnje, začne opaziti njihove skupne značilnosti (Zupančič, Justin 1991: 14–15).

Otrok ima v vrtcu možnost dobiti veliko več izkušenj z vrstniki kot v okolju, kjer ni otrok. Vrtec omogoča otroku različne vrste interakcij z otroki, z vzgojitelji in drugimi odraslimi osebami, ki so zaposleni v vrtcu ali pa so zunanji strokovni delavci. Poleg tega pripravljajo strokovni delavci in delavke otrokom izkušnje, preko katerih se učijo in pripravljajo na življenje.

VREDNOTE

Osebnostna vzgoja mladega človeka je pomembna za njegovo razumevanje posebnosti človeške narave in seveda tudi za razumevanje človeka kot naravnega in kulturnega bitja. Namen vzgoje je vzpostavljanje dobrih medčloveških odnosov človeka do okolja in narave ter odgovoren odnos do zdravja in življenja. Otrok spoznava pomembnost medsebojne odvisnosti ljudi ter ljudi in narave (Marinček 2001: 89).

V življenju so vrednote zelo pomembne. Brez njih bi težko funkcionirali, saj bi lahko delali vse, kar bi si zamislili in bi tako lahko škodovali sebi in predvsem drugim. V svetu, kjer je bilo dolgo časa v ospredju intelektualno

znanje in učenje, smo pozabili na vrednote. V zadnjem času pa se pomena vrednot vedno bolj zavedajo različne institucije, med drugim tudi vrtec. Kot pišeta avtorja Zupančič in Justin (1991), okolje v vrtcu spodbuja razvoj otrokovega moralnega spoznanja. Tovrstno okolje otroku nudi številne in raznovrstne oblike sodelovanja med vrstniki in med otroci in vzgojitelji. Na otrokovo moralno in socialno spoznavanje spodbujevalno vplivajo pogovori, pojasnjevanje vzgojitelja, reševanje problemov, ocenjevanje odločitev in dejanj, spori med otroci itd.

Na koncu avtorja še dodata primerjavo med otrokom, ki je vključen v vrtec, in otrokom, ki je v varstvu odrasle osebe in nima družbe sovrstnikov (Zupančič, Justin 1991: 32). Že samo ta primerjava nam da vedeti, kakšne možnosti daje otroku institucija, kot je na primer vrtec (interakcije z vrstniki, reševanje problemov/konfliktov, dogovarjanje, pogajanje).

V zadnjem času imajo vrtci tudi možnost vključitve v projekt, ki zajema vrednote. Ta projekt vzgojiteljem in vzgojiteljicam nudi možnost zavestne vpeljave vrednot v vsakdanje življenje in delo vrtca. Omogoča, da se na poglobljen in zavesten način lotijo dela. Hkrati pa je to tudi upanje za bodočo generacijo.

ZAKLJUČEK

Potrebna je prava mera intelektualnega znanja in v pravo smer razvite vrednote, ki bodo mlademu človeku pomagale pri vključitvi v odraslo življenje. Premalo znanja ni dobra priprava na življenje. Premalo vrednot tudi ni dobro za življenje. Zato mora biti prava mera vsega in tako nam bo v življenju lepše in lažje ga bomo razumeli.

Literatura

- Marinček, A. (2001). Osebnostna vzgoja: vzgoja za družino in življenje. Celje: Cilian.
Rugelj, M. Učenje za življenje. Družina, l. 63, št. 3 (2014). 15.
Zupančič, M., Justin, J. (1991). Otrok, pravila, vrednote. Radovljica: Didakta.